

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ

Як показує розвиток України, молодь нашої країни повинна як найшвидше оволодіти декількома сучасними європейськими мовами. Знання мов та культури наших сусідів, Європи, до якої ми прагнемо інтегрувати, дає можливість налагоджувати ділові, наукові контакти. Для цього треба знайти нові засоби швидкого та якісного (незважаючи на те, що ці дві категорії досить часто не є сумісними) вивчення мови.

Бажано, щоб наші молоді спеціалісти володіли трьома основними мовами: англійською, німецькою та французькою. На жаль, ще мало хто в Україні усвідомлює важливість знання саме французької мови. Мало хто знає, що французька мова є державною, або другою державною, або регіональною мовою в багатьох країнах: в Європі нею спілкується 12 мільйонів людей, в Африці – 21, на Американських континентах – 6, в Азії – 5. За даними Всесвітнього конгресу франкомовників, французька мова є рідною для понад 452 млн. осіб, до них треба додати $\approx$ 250 млн. осіб, які володіють французькою як іноземною. Французькою мовою розмовляють в усіх частинах земної кулі, особливо в Європі. Це дуже важливо, особливо на той час, коли Європа об'єднується й шукає свою власну ідентичність. Знання французької мови відкриває широкі обрії ділової, наукової, культурної діяльності. Було б шкода, якщо через усіяки упередження інтерес до французької мови в нас залишався таким, яким він є в наш час.

Так, дійсно, до I Світової війни французька мова була основною мовою міжнародного спілкування – всі офіційні документи видавалися французькою мовою. І лише після укладання Версальської угоди, текст якої був опублікований французькою мовою, але мав офіційний переклад англійською, французька мова втрачає своє першорядне значення. США починають активно втручатися в європейські справи, залучати до себе найбільш талановитих людей.

Зараз часи змінюються: відроджується інтерес до вивчення європейських мов, тому потрібно належну увагу приділяти й французькій мові. У Великій Британії, Німеччині, Польщі та інших країнах Європи, навіть у Сполучених Штатах, розповсюдження французької мови

нарощує темп.

Звичайні методи навчання іноземної мови: робота з підручником, усний та письмовий переклад, незважаючи на реальну користь, – у сучасних умовах недостатньо ефективні, тому виникає необхідність пошуку нових методів, більш рекреативних, мобілізуючих.

Об'єктом експерименту я обрав студентів саме III-IV курсів факультету іноземної філології зі спеціальності “Англійська мова та література, французька мова та література”, оскільки при позитивному результаті можна буде застосовувати цю методiku для студентів усіх факультетів нашого університету, бо всі студенти без винятку вивчають англійську мову. Підкреслюю: додаткова методика використання сучасних технічних засобів для прискорення та поліпшення комунікативних навичок студентів у межах курсів “Практика усної та писемної мови” та “Лінгвокраїнознавство” ніяким чином не замінить роботи над підручником.

Чому така роль надається саме англійській мові? Дуже просто, бо лексичний склад англійської та французької мов містить багато спільного. Студенти, які вивчають англійську мову, знаходяться у стані добродія Журдена у відомій п'єсі Ж.Б. Мольєра, який не знав, що він розмовляє прозою. Наші студенти знають декілька тисяч англійських слів, проте не здогадуються, що 50% цих слів схожі на французькі. Це і є вивчення французької мови через англійську. Коли студенти відкривають цю “таємницю”, вони ще з більшим захопленням беруться до французької.

Методологічні фактори пізнання, які склалися в шкільні роки, у студентів базуються на паперовому матеріалі, тобто за допомогою підручників. Цей фактор створив у них безумовний рефлекс, таку *спонтанну* реакцію, коли вони, тримаючи в руках підручник, посібник і т.ін., можуть знайти відповідь-зразок. Але це не дає можливості негайно мобілізувати свої думки іноземною мовою, і через це студенти занадто довгий час не впевнені у своїх знаннях та можливостях. Мені здається, що через класичну шкільну практику студенти мають ускладнення при висловлюванні своїх думок іноземною мовою. Нам, викладачам кафедри сучасних мов і класичної філології, пощастило: протягом двох років ми мали можливість користуватися методичними порадами та надбанням провідних викладачів Франції: викладач вищої категорії від організації ГРЕФ Жак Пус; доктор наук, почесний професор французьких університетів Жак Лорансан та спеціаліст з французької філології Жорж Ру – справжні ентузіасти новітніх медіатичних технологій викладання французької мови іноземцям. Вони

відкрили нам французький досвід користування комп'ютерами та Інтернетом при підготовці спеціалістів у Сіднеї.¹

Ми дуже вдячні тим викладачам, які допомагали нам започаткувати процес переорієнтації психології студентів на віртуальне перебування в аутентичному, безпосередньому, тобто без адаптації та спрощення, франкомовному середовищі. Правда, нам самотужки треба ще багато чого доробляти, щоб користуватися методом P. Vermersch "la saisie réflexive d'un vécu".² З ними ми почали працювати з новими медіями,³ далі працювали альтернативно з CD-Rom⁴ та Internet-сайтами: google.com та yahoo.fr і почали шукати нові дидактичні сайти⁵ – Didier.fr nf Swarthmore University.⁶ За допомогою тих CD-Roms та сайтів почали поступово формувати власну концепцію методологічного розслідування дидактичного матеріалу згідно з конкретними вказівками для студентів⁷ – записувати матеріали дослідження французькою мовою в певній послідовності (пошук відеокadra на CD-Rom, або сайта в мережі, або по TV5).

Такий вид практичних занять, які можна виконувати також самостійно для самовдосконалення поза межами аудиторних годин, має важливе значення для формування активних навичок дослідження, більш глибокого пізнання мови і культури та для підготовки до тематичних рольових ігор.

Потім переходимо до більш складних пізнавальних сайтів, наприклад, сайти про міста Франції, Версаль та Париж (метро, райони міста, мости, палаці, ресторани, історичні пам'ятки та інше).⁸ Специфічність мультимедіа, як показано у праці M.-J. Varbot,⁹ дозволяє мати доступ до мови активним втручанням через власну діяльність та задовольняє зацікавленість кожного, тому немає меж для теми досліджень. Як відомо, не може бути ефективного навчання мови без наполегливої самостійної роботи самого студента, але, з одного боку, нам не вистачає знань, умінь і навичок як студентів, так і викладачів при роботі з комп'ютером, з другого боку, недосконалість обладнання (багато часу витрачається на усунення різних технічних недоліків). Незважаючи на це, кафедра сучасних мов і класичної філології планує й надалі розвивати цей метод, який дає можливість наблизитися до реальної мовної ситуації. Коли через технічні недоліки ми позбавлені працювати з комп'ютером, переходимо до користування мережею TV5. Таке технічне забезпечення, яке ми маємо, дає можливість вдосконалювати знання студентів, розробляти нові розгалуження системи навчання.

Специфіка менталітету сучасної молоді полягає в тому, що викладач повинен поводити себе так, щоб у студентів виникло вражен-

ня, що він сам обирає тему медіативного дослідження, а не викладач; звичайно, це тільки враження, бо насправді викладач керує навчальним процесом, але без авторитаризму.

Таким чином, досвід, який набула наша кафедра під час проведення такого експерименту, дає можливість сформувати необхідні дії викладачам під час проведення практичних занять, користуючись технічними засобами (CD-Roms, Internet, телебачення TV5, Euronews та франкомовні канали, французьке радіо RFI, відео-, аудіокасети тощо). Практичні заняття ми проводимо в комп'ютерних класах та в приміщенні асоціації “Альянс Франсез” з комплектом необхідного електронного обладнання.

Засоби проведення занять можемо розподілити таким чином:

1. Пошук інформації за допомогою CD-Roms та Internet, визначення тематики за бажанням студентів після колективного обговорення.
2. Пошук та контакт через електронну пошту із французькомовними студентами світу, які можуть надати додаткову інформацію за обраними темами.
3. Пошук та селекція радіо-, теленовин для розширення інформації.
4. Запис на дискетах обраного матеріалу.
5. Коли зошит збереження інформації, про який було зазначено на початку статті, повністю оброблений та матеріал обговорений, кожен студент для залікового захисту або для проведення рольової гри готує статтю або сценарій. Ця авторська робота повинна бути оформлена за допомогою комп'ютера.

Вивчення іноземних мов викликало у Франції велику дискусію.¹⁰ Зараз розповсюджується гасло: “*Французи, станьте поліглотами*”,¹¹ оскільки провідні діячі Франції вже давно зрозуміли, що європейці XXI століття повинні володіти декількома мовами. Зростання якості та доступу інформації для всіх верств населення підтримується інтересами населення. Мережа інформаційних комунікацій сьогодні сприяє розвитку всіх галузей країни та зв'язку між різними прошарками суспільства. Як підкреслює Jacques Perrault,¹² існує абсолютний зв'язок між технікою та технологією комунікації, з одного боку, та суспільством, яке їх інтерпретує, з другого.

У галузі виховання та освіти нові технології викликають багато запитань щодо їх користі у процесі викладання та оцінки якості навчання, з одного боку, та ролі самих викладачів у галузі інтегрування освітніх технологій, з іншого боку. Незаперечним є той факт, що дити-

на, яка піде до школи, не може стати справжнім спеціалістом, якщо не буде володіти сучасними комп'ютерними технологіями.

Як доводить історія, винахід книгодрукування в 1440 році сприяв переходу усної цивілізації до письмової та викликав справжню революцію, яка породила безліч змін у всіх галузях суспільного життя. Так само й мультимедійні технології роблять незворотну революцію у сферах матеріального виробництва та, найголовніше, в самому людському менталітеті. Таким чином, комп'ютеризація освіти є життєвою необхідністю, а у сфері навчання іноземних мов неможливо сформувати справжню європейську сумнінність, якщо ми не зможемо надати нашим дітям можливості спілкуватися та розуміти своїх європейських однолітків.

ПОСИЛАННЯ ТА ПРИМІТКИ

1. Develotte, Christine. Démarches de recherches sur l'Internet // Le français dans le monde. – numéro spécial. – janvier 2002. – P. 134.
2. Vermersch, P. <http://www.es-conseil.fr/>.
3. Sidorenko, S. Application of up-to-date French experience in teaching French as foreign language using multimedia devices in the practice of MF NaUKMA // Proceedings of MF NaUKMA. – Mykolaiv, 2001. – №1.
4. CD-Roms, méthode “Tell me more”, séries débutants, moyen, avancé.
5. <http://www.ccid.crosemont.ac.ca/cours/trousse/guide/>.
6. <http://www.didieraccord.com>; <http://www.swarthmore.edu/humanities/>.
7. Develotte, Christine. Démarches de recherches sur l'Internet // Le français dans le monde. – numéro spécial. – janvier 2002. – P. 134.
8. <http://www.parisdigest.com/monument/quaidesorfèvres.htm>;
<http://www.parisbalades.com>.
9. Barbot, M.-J. Excès et accès aux ressources // Etudes de linguistique appliquée. – Paris: Didier. – № 112. – P. 389-395.
10. Janitza, Jean. L'Enseignement des langues vivantes étrangères, une proposition d'utopie réaliste // Le français dans le monde. – numéro spécial. – janvier 2002. – P. 58-65.
11. d'Harcourt, Nathalie; Paton, Laurence. Français soyez polyglottes // Sélection. – janvier 1991. – P. 97-106.
12. Perriault, Jacques. La logique de l'usage, essai sur les machines à communiquer. – Paris: Flammarion, 1989. – P. 25.